สารบัญ

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

เรื่องที่ 1 พุทธประวัติ ประวัติพุทธสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง ชาดก และความสำคัญของพระพุทธศาสนา ---------- 2

1. พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ---------- 2
2. ประวัติพุทธสาวกศาสนิกชนตัวอย่าง ---------- 3
3. ชาดกในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย เรื่องกุฏิทูสกชาดก และมหาอุกกุสชาดก ---------- 4
4. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ---------- 5

แบบทดสอบเรื่องที่ 1 พุทธประวัติ ประวัติพุทธศาสนา ศาสนิกชนตัวอย่าง ชาดก และความสำคัญของพระพุทธศาสนา ---------- 6

เรื่องที่ 2 พระรัตนตรัยและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ---------- 10

1. พระรัตนตรัย ---------- 10
2. หลักธรรมเรื่องโอวาท 3 ---------- 11
3. พุทธสุภาษิตในพระพุทธศาสนา ---------- 14

แบบทดสอบเรื่องที่ 2 พระรัตนตรัยและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา --------- 15

เรื่องที่ 3 การบริหารจิตและเจริญปัญญา และการปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดี ---------- 18

1. การสวดมนต์ไหว้พระสรรเสริญพระรัตนตรัยและการแผ่เมตตา ---------- 18
2. ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา ---------- 18
3. การปฏิบัติบริหารจิตและเจริญปัญญา ---------- 18
4. การฝึกฝน การเดิน การนั่งและการนอนอย่างมีสติ ---------- 19
5. ฝึกให้มีสติในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน ---------- 19
6. การแสดงความเคารพต่อศาสนสถาน ---------- 19
7. การบำรุงรักษาศาสนสถาน ---------- 20
8. ความรู้เบื้องต้นและความสำคัญของศาสนสถาน ---------- 20
9. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ ---------- 20
10. การยืน การเดิน และการนั่งที่เหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ ---------- 20
11. การอาราธนาศีล ---------- 20
12. การอาราธนาธรรม ---------- 21
13. การอาราธนาพระปริตร ---------- 21

14. ระเบียบการปฏิบัตตนในวันธรรมสวนะ ---------- 22
แบบทดสอบเรื่องที่ 3 การบริหารจิตและเจริญปัญญา และการปฏิบัติตน
เป็นชาวพุทธที่ดี ---------- 23
เรื่องที่ 4 ประวัติศาสดาของศาสนาที่สำคัญในสังคมไทย ---------- 27
1. ประวัติพระพุทธเจ้า ---------- 27
2. ประวัติพระเยซูคริสต์ ---------- 27
3. ประวัติพระนบีมุฮัมมัด ---------- 28
แบบทดสอบเรื่องที่ 4 ประวัติศาสดาของศาสนาที่สำคัญในสังคมไทย ---- 29

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
เรื่องที่ 5 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ---------- 34
1. การเข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยของชุมชน ---------- 34
2. แนวทางการปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ---------- 34
3. การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ ---------- 35
4. การทำงานและประโยชน์จากการทำงานกลุ่ม ---------- 35
5. สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ---------- 36
แบบทดสอบเรื่องที่ 5 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ---------- 37
เรื่องที่ 6 ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ---------- 40
1. วัฒนธรรมในภาคต่าง ๆ ของไทยที่แตกต่างกันที่สำคัญ ---------- 40
2. วิธีการในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน ---------- 41
แบบทดสอบเรื่องที่ 6 ความแตกต่างทางวัฒนธรรม
และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ---------- 42
เรื่องที่ 7 การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข -------- 46
1. อำนาจอธิปไตย และความสำคัญของระบอบการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย ---------- 46
2. บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง ---------- 47
3. ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ---------- 47
แบบทดสอบเรื่องที่ 7 การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ---------- 49

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ---------- 54
1. ความแตกต่างทางด้านราคาและคุณภาพของสินค้าและบริการ ---------- 54
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ---------- 54
3. สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค ---------- 55
4. เครื่องหมายรับรองคุณภาพของสินค้าและบริการ ---------- 55
5. หลักการและวิธีการเลือกบริโภค ควรปฏิบัติดังนี้ ---------- 55
แบบทดสอบเรื่องที่ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ------- 58
เรื่องที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียงและการเงินเบื้องต้น ---------- 61
1. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ---------- 61
2. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ---------- 61
3. ความหมายและประเภทของเงิน ---------- 62
4. หน้าที่เบื้องต้นของเงินในระบบเศรษฐกิจ ---------- 62
5. สกุลเงินสำคัญที่ใช้ในการซื้อขาย แลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ---------- 62
แบบทดสอบเรื่องที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียงและการเงินเบื้องต้น ---------- 63
เรื่องที่ 10 ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน ---------- 67
1. อาชีพ สินค้า และบริการต่าง ๆ ที่ผลิตในชุมชน ---------- 67
2. การพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชนทางด้านเศรษฐกิจระหว่างผู้ซื้อ
และผู้ขาย ---------- 68
3. การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยการใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชน ------ 68
แบบทดสอบเรื่องที่ 10 ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน --- 69

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

เรื่องที่ 11 ช่วงเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ---------- 74
1. การนับช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ ---------- 74
2. ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของไทย ---------- 74
3. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ---------- 76
แบบทดสอบ เรื่องที่ 11 ช่วงเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ -------- 77
เรื่องที่ 12 การสถาปนา และพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของสุโขทัย ---------- 81
1. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ---------- 81
2. พัฒนาการของสุโขทัยทางด้านการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจ ---- 82

3. ประวัติ และผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย 83
แบบทดสอบเรื่องที่ 12 การสถาปนา และพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของสุโขทัย 87
เรื่องที่ 13 ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย 91
1. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัยทางด้านภาษาไทย 91
2. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัยทางด้านศิลปกรรม 91
3. คุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่สืบต่อถึงปัจจุบันที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ 92
แบบทดสอบเรื่องที่ 13 ภูมปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย 93
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์
เรื่องที่ 14 แผนที่ ภาพถ่ายที่ระบุลักษณะทางกายภาพของแหล่งทรัพยากรของจังหวัดตนเอง 98
1. การใช้แผนที่และภาพถ่ายที่ระบุลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง ... 98
2. ตำแหน่ง ระยะทางและทิศของทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเอง 105
แบบทดสอบเรื่องที่ 14 แผนที่ ภาพถ่ายที่ระบุลักษณะทางกายภาพของแหล่งทรัพยากรของจังหวัดตนเอง 109
เรื่องที่ 15 แผนที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด 113
1. แผนที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด 113
2. ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อสภาพสังคมของจังหวัดในแต่ละภาค 113
แบบทดสอบเรื่องที่ 15 แผนที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด 116
เรื่องที่ 16 สภาพแวดล้อมทางกายภาพในจังหวัด 120
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด เช่น ลักษณะบ้าน อาหาร 120
2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัด 124
แบบทดสอบเรื่องที่ 16 สภาพแวดล้อมทางกายภาพในจังหวัด 125
แบบทดสอบท้ายเล่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม 129

เฉลยสังคมศึกษา ป. 4 ..... 1 - 64
เรื่องที่ 1 2
เรื่องที่ 2 5
เรื่องที่ 3 8
เรื่องที่ 4 11
เรื่องที่ 5 14
เรื่องที่ 6 17
เรื่องที่ 7 21
เรื่องที่ 8 24
เรื่องที่ 9 27
เรื่องที่ 10 31
เรื่องที่ 11 34
เรื่องที่ 12 37
เรื่องที่ 13 41
เรื่องที่ 14 44
เรื่องที่ 15 47
เรื่องที่ 16 51
แบบทดสอบท้ายเล่ม 55

